

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

IV. ÚS 26/04-13

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 5. februára 2004 predbežne prerokoval sťažnosť A. Č., bytom D. K., D. Č., bytom D. K., a K. Č., bytom D. K., zastúpených advokátom JUDr. J. P., D. K., vo veci porušenia ich základného práva na súdnu a inú právnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky postupom Okresného súdu v Dolnom Kubíne v konaní vedenom pod sp. zn. 7 C 685/01 a uznesením Krajského súdu v Žiline sp. zn. 5 NcC 48/03 zo 14. októbra 2003 a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť A. Č., D. Č. a K. Č. o d m i e t a ako zjavne neopodstatnenú.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bolo 26. novembra 2003 doručené podanie A. Č., D. Č. a K. Č. (ďalej len „sťažovatelia“), ktorým namietajú porušenie ich základného práva na súdnu a inú právnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) postupom Okresného súdu v Dolnom Kubíne (ďalej len „okresný súd“) a uznesením Krajského súdu v Žiline (ďalej len „krajský súd“) sp. zn. 5 NcC 48/03 zo 14. októbra 2003.

Sťažovatelia v sťažnosti uvádzajú, že návrhom z 30. októbra 2001 sa účastník konania Okresné stavebné bytové družstvo Dolný Kubín, so sídlom Zochova 1117/97 (v konaní pred okresným súdom v procesnom postavení žalobcu), domáhal voči nim určenia práva k nehnuteľnostiam, pričom veci bola pridelená sp. zn. 7 C 685/01 a podľa rozvrhu práce okresného súdu bola na prejednanie a rozhodnutie pridelená sudcovi okresného súdu JUDr. R. P.

Sťažovatelia sa svojimi návrhmi z 3. februára 2003 a 30. mája 2003 domáhali vylúčenia sudcu z pojednávania a rozhodovania veci, pretože majú dôvodné obavy o zaujatosti sudcu.

Krajský súd uzneseniami sp. zn. 13 Nc 94/02 z 30. apríla 2003 a 5 NcC 48/03 zo 14. októbra 2003 rozhodol tak, že sudca okresného súdu JUDr. R. P. nie je vylúčený z pojednávania a rozhodovania veci.

Sťažovatelia poukazujú na skutočnosť, že popri dôvodoch zakladajúcich dôvodné pochybnosti o nezaujatosti sudcu navrhli podaním z 3. februára 2003 vykonať dôkaz výsluchom svedka JUDr. R. P., t. j. osoby, ktorá má ako zákonný sudca rozhodovať prejednávajúcu vec. Sťažovatelia zastávajú názor, že *„vykonanie dôkazu výsluchom svedka JUDr. R. P. môže mať rozhodujúci význam pre zistenie skutkového stavu a rozhodnutie veci, pretože JUDr. R. P. bol osobne prítomný pri dohodách sťažovateľa v 1. rade a žalobcu v konaní 7 C 685/01, má podstatné vedomosti o obsahu dohôd týkajúcich sa prejednávanej veci a existencie združenia.“*

Sťažovatelia uvádzajú, že postupom okresného súdu a krajského súdu im bola odňatá možnosť pojednania veci na nestrannom súde, pretože zákonný sudca nemôže rozhodnúť o tom, že v konaní vykoná dôkaz výsluchom svedka – seba, čím je porušené ich základné právo podľa čl. 46 ods. 1 ústavy domáhať sa zákonom ustanoveným postupom svojho práva na nezávislom a nestrannom súde.

Sťažovatelia navrhujú ústavnému súdu, aby rozhodol takýmto nálezom:

„Uznesením Krajského súdu v Žiline, č. k. 5 NcC 48/03 zo dňa 14. októbra 2003 a postupom Okresného súdu v Dolnom Kubíne v konaní 7 C 685/01 bolo porušené základné právo sťažovateľov v zmysle čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky domáhať sa zákonom ustanoveným postupom svojho práva na nezávislom a nestrannom súde.

Ústavný súd zrušuje uznesenie Krajského súdu v Žiline, č. k. 5 NcC 48/03 zo dňa 14. októbra 2003 a vec vracia Krajskému súdu v Žiline na ďalšie konanie.“

II.

Ústavný súd rozhoduje podľa čl. 127 ods. 1 ústavy o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Podmienky konania ústavného súdu o sťažnostiach, ako aj ich zákonom predpísané náležitosti sú upravené v zákone Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“), pričom nesplnenie niektorej z nich má za následok odmietnutie sťažnosti už pri jej predbežnom prerokovaní podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde.

Ústavný súd preto predbežne prerokoval sťažnosť sťažovateľov podľa § 25 ods. 1 zákona o ústavnom súde a skúmal, či neexistujú dôvody na jej odmietnutie podľa § 25 ods. 2 citovaného zákona. Pri predbežnom prerokovaní každej sťažnosti ústavný súd pravidelne skúma aj to, či sťažnosť nie je zjavne neopodstatnená.

O zjavnej neopodstatnenosti sťažnosti (návrhu) možno hovoriť vtedy, ak namietaným postupom orgánu štátu nemohlo dôjsť k porušeniu toho základného práva alebo slobody,

ktoré označil sťažovateľ, a to buď pre nedostatok vzájomnej príčinnej súvislosti medzi označeným postupom orgánu štátu a základným právom alebo slobodou, porušenie ktorých sa namietalo, prípadne z iných dôvodov. Za zjavne neopodstatnenú sťažnosť je preto možné považovať tú, pri predbežnom prerokovaní ktorej ústavný súd nezistil žiadnu možnosť porušenia označeného práva alebo slobody, realnosť ktorej by mohol posúdiť po jej prijatí na ďalšie konanie (IV. ÚS 78/03).

Podľa čl. 46 ods. 1 ústavy každý sa môže domáhať zákonom ustanoveným postupom svojho práva na nezávislom a nestrannom súde a v prípadoch ustanovených zákonom na inom orgáne Slovenskej republiky.

Ústavný súd z obsahu sťažnosti a jej príloh zistil, že sťažovatelia vzniesli proti sudcovi okresného súdu, ktorému bola pridelená na prejednanie a rozhodnutie vec vedená na okresnom súde pod sp. zn. 7 C 685/01, námietku jeho zaujatosti. Pretože im nebolo vyhovené, domáhali sa vylúčenia sudcu návrhom z 30. mája 2003 na krajskom súde, ktorý rozhodol uznesením sp. zn. 5 NcC 48/03 zo 14. októbra 2003, že sudca okresného súdu nie je vylúčený z prejednávania a rozhodovania predmetnej veci.

Pri predbežnom prerokovaní sťažnosti sťažovateľov ústavný súd predovšetkým ustálil obsah základného práva na prejednanie veci nestranným súdom podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a následne zisťoval, či namietaným postupom okresného súdu a uznesením krajského súdu mohlo vôbec dôjsť k jeho porušeniu v dôsledku existencie príčinnej súvislosti medzi rozhodnutím súdu a základným právom sťažovateľov.

Základné právo na prejednanie a rozhodnutie veci nestranným súdom podľa čl. 46 ods. 1 ústavy je v Občianskom súdnom poriadku (ďalej aj „OSP“) garantované prostredníctvom vylúčenia sudcu z jej ďalšieho prejednávania a rozhodnutia pre zaujatosť (§ 12 až § 16 OSP). Okolnosť, že o veci napriek tomu rozhoduje sudca, ktorý mal byť podľa subjektívneho názoru účastníka konania z ďalšej účasti na jej prejednávaní a rozhodovaní vylúčený, je dôvodom na uplatnenie riadnych a mimoriadnych opravných prostriedkov podľa príslušných ustanovení Občianskeho súdneho poriadku.

Obsahom základného práva na súdnu a inú právnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy nie je však povinnosť súdu vyhovieť návrhu oprávnených osôb (v danom prípade sťažovateľov, ktorí podali námietku zaujatosti voči sudcovi) a vylúčiť nimi označeného sudcu z ďalšieho prejednávania a rozhodovania veci pre zaujatosť. Jeho obsahom je len povinnosť súdu prejednať každý návrh oprávnenej osoby (v tomto prípade návrh na vylúčenie sudcu z ďalšieho prejednávania a rozhodnutia veci pre zaujatosť) a rozhodnúť o ňom.

V tejto súvislosti ústavný súd poukazuje na svoje rozhodnutia, podľa ktorých „všeobecné súdy sú primárne zodpovedné aj za dodržiavanie základných práv a slobôd, ktoré ústava alebo medzinárodná zmluva dotknutým fyzickým osobám zaručuje“ (I. ÚS 9/00), v dôsledku čoho „do sféry pôsobnosti všeobecných súdov môže ústavný súd zasiahnuť iba vtedy, ak by ich rozhodnutia (a im predchádzajúci postup) boli zjavne neodôvodnené alebo arbitrárne, z ústavného hľadiska neospravedlňiteľné a neudržateľné a zároveň by mali za následok porušenie niektorého z princípov spravodlivého procesu, ktoré nebolo napravené ani v inštančnom (opravnom) postupe všeobecných súdov“ (I. ÚS 24/00).

Po preskúmaní postupu okresného súdu a rozhodnutia krajského súdu však ústavný súd nezistil, že by sa boli odchýlili od tých ustanovení Občianskeho súdneho poriadku, ktoré upravujú ich postup v konaní o námietke procesnej strany o zaujatosti sudcu, prípadne svojvoľne a bez opory v zákone vybočili zo zákonného rozsahu preskúmania skutočností nevyhnutných na ich rozhodnutie. Preto bola sťažnosť sťažovateľov podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde odmietnutá ako zjavne neopodstatnená.

Ústavný súd poznamenáva, že sťažnosť možno odmietnuť i pre nedostatok právomoci ústavného súdu na jej prejednanie.

Pokiaľ právny poriadok pripúšťa iné možnosti nápravy pomocou riadnych a mimoriadnych opravných prostriedkov podľa Občianskeho súdneho poriadku nie je možné domáhať sa ochrany svojich práv v konaní pred ústavným súdom.

Jedným z dôvodov zmätočnosti konania je podľa ustanovenia § 237 písm. g) OSP aj dôvod, ak rozhodoval vylúčený sudca, alebo bol súd nesprávne obsadený, ibaže namiesto sudcu rozhodoval senát. Pod vylúčeným sudcom treba rozumieť nielen sudcu, ktorý bol skutočne vylúčený na základe rozhodnutia krajského súdu, ktorý rozhodoval o námietke zaujatosti, ale aj sudcu, ktorý vylúčeným mal byť na základe objektívneho posúdenia jeho pomeru k veci alebo k účastníkom konania alebo k ich zástupcom (§ 14 ods. 1 OSP). Súdna prax však uzavrela, že neexistencia žiadneho rozhodnutia alebo existencia právoplatného rozhodnutia nadriadeného súdu o tom, že sudca je alebo nie je vylúčený z prejednávania a rozhodovania veci, nebráni dovolaciemu súdu pri skúmaní podmienok prípustnosti dovolania v zmysle § 237 písm. g) OSP posúdiť túto otázku samostatne a prípadne aj inak, než ju posúdil súd nadriadený procesnému súdu, ktorý vo veci rozhodoval, ak v námietke boli uvedené nové skutočnosti.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 5. februára 2004